

Halo! Czy to słońce, czy księżyc?

ANNA KREMER

Młoda przewodniczka z Warszawskiego Ogniska
św. Joanny Beretta Molla.

Miło jest obudzić się rano ze świadomością, że pranie jest suche i że nie trzeba zakładać mokrego munduru na apel... Albo że słusznie okopaliśmy namiot wieczorkiem i woda nie wdarła się do środka. Po prostu miło jest być suchym. Czasem dobrze jest mieć świadomość, że jutro też będzie można umyć się w jezioru bez ryzyka zapalenia płuc, bo będzie ciepło. Stąd pomysł obserwatorium obozowego.

Aby mieć możliwość zauważenia tych wszystkich zjawisk, o których mowa będzie poniżej, dobrze jest usytuować obserwatorium obozowe na skraju lasu czy jeziora. Może pokusić się o jakąś ambonkę... Najlepiej na górze. Gdyby jeszcze można było z tego miejsca obejrzeć wschód i zachód słońca, w pobliżu jakieś mrowisko (oby nie za blisko ;). To byłby szczyt marzeń i okazja do zrobienia paru zdjęć dla zastępu i „Gniazda” ;). Jeśli posiedzisz tam cicho i spokojnie, to może uda Ci się poza pogodą, zaobserwować coś większego niż mrówka czy ślimak.

Barwne zjawiska o zmierzchu występują w sposób czysty i naturalny przy bezchmurnym niebie. Zmiany zabarwienia, w szczególności na kolor o barwach żółtawych wskazują na wzrost obecności w atmosferze cząsteczek pyłu oraz wzrost wilgotności powietrza.

Występujące o brzasku barwne zjawiska zdarzają się także przy stosunkowo silnym zachmurzeniu. W takim przypadku nisko wiszące chmury tworzą silny kontrast. Gdy chmury są ciemno zabarwione, a są skierowane ku wschodowi, to w głębi mają mieszaninę barw czerwonej, żółtej i białej.

Zabarwienie nieba o zmierzchu na żółto lub białą wskazuje na wzrost zachmurzenia. Wieczorna zorza, zapowiadająca piękną pogodę, jest tylko wtedy niezawodnym wskaźnikiem, gdy ukazuje się na bezchmurnym niebie i nie traci nic ze swoich kolorów.

Migotanie gwiazd wskazuje na turbulencje w atmosferze. Jeśli zjawisko to występuje po trwającym kilka dni okresie ładnej pogody, wskazuje na zmianę właściwości fizycznych powietrza, które ma tendencję do przemieszczania się na większą wysokość. Jeśli dochodzi do tego gorsza widzialność z uwagi na występowanie pary wodnej w atmosferze, jest to dodatkowe uzasadnienie, aby oczekiwać szybkiej zmiany pogody. Spokojne światło gwiazd i dobra widzialność wskazują na stabilny stan pogody, który w chłodniejszej porze roku prowadzi do pogody mroźnej.

Silne błyskawice to przeważnie zwiastun bardzo mocnych opadów. Błyskanie w okresie letniego wyżu kończy się zazwyczaj burzą, po której raczej nie należy obawiać się nagłej zmiany pogody.

Zjawisko wieńca wokół słońca bądź księżycy, czy jaśniejszych gwiazd. Na podstawie zjawiska wieńca wokół słońca lub księżycy, podobnie jak i zjawisk halo (czyli pierścieni widocznych wokół słońca lub księżycy), możemy określić wilgotność powietrza. Zmiana pogody i występowanie wieńca w warstwie chmur średnich następuje znacznie szybciej niż pojawienie się jakiegokolwiek postaci zjawiska halo. Świadczy to o tym, że przesycone wilgocią powietrze znajduje się już w niższych warstwach atmosfery. Zjawisko wieńca często świadczy o nadchodzącej zmianie pogody, podczas zimy może świadczyć o nadchodzącej odwilży, poprzedzonej sporymi opadami śniegu.

Oto, głównie letnie, zwiastuny ładnej pogody (lub jej utrzymania się):

- Rosa wieczorem i rano,
- Mgły wieczorne i nocne rozplywające się rano,
- Wieczorna i nocna wyższa ciepłota w lesie niż na otwartej przestrzeni,
- Pojawiające się przed południem kłębiaste pojedyncze chmury, które znikają pod wieczór,
- Wiatry wschodnie,
- Jasny, „biały” zachód słońca,
- Jasny wschód księżyca w czasie pełni,
- Wzmagający się po bezwietrznej nocy poranny wiatr słabnący od godzin południowych,
- Spokojna praca pająków i mrówek,
- Pionowe unoszenie się dymu,
- Wieczorne pojawienie się komarów.

Złą pogodę latem wróżą:

- „Halo” wokół księżyca i słońca,
- Pojawienie się chmur pierzastych lub „baranów”,
- Wieje silny wiatr z zachodu,

- Chmury kłębiaste wędrują w innym kierunku, niż wieje wiatr nisko przy ziemi,
- Chmury kłębiaste nie zanikają po południu, lecz się gromadzą,
- Parne powietrze, chmury kłębiaste rosną ku górze, brak wiatru,
- Jaskółki latają nisko,
- Mrówki pracują intensywnie i chowają się,
- Pszczoły spieszą się do uli,
- Ślimaki wpełzają na drzewa i kamienie,
- Bociany ochotnie wychodzą w dużej liczbie na łąki,
- Pająki polują podczas upału.

Zimowe zapowiedzi mrozu:

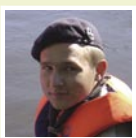
- Osadzenie się szadzi na drzewach,
- Wygwieżdżone niebo,
- Wschodnie wiatry.

Zimowe zapowiedzi opadów śniegu:

- „Halo” wokół słońca i księżyca,
- Zamglenie powietrza,
- Więcej północno-zachodnie wiatry.

Powyższe przykłady mogą być czasem mylące; należy brać pod uwagę kilka wspólnie występujących elementów z jednej grupy. Należy też pamiętać o ukształtowaniu terenu i innych lokalnych uwarunkowaniach.

Co się wyłoni zza chmur?

MATEUSZ GOLIŃSKI

Rawski Krąg Wędrowników św. Pawła od Krzyża. Uczeń II klasy LO im. Marii Skłodowskiej-Curie w Rawie Mazowieckiej.

Że obserwując chmury można przepowiadać pogodę, wie każdy. Nie wszyscy jednak zdają sobie sprawę z tego, że zwierzęta także mają w sobie swoisty barometr. Wystarczy spojrzeć na nas. Meteoropaci wyczuwają każdą zmianę aury. Osoby zupełnie zdrowe także czują, kiedy zanosi się na gwałtowniejsze wahanie pogody.

Zacznijmy od tego, co może nas najbardziej przestraszyć. Deszcz, wiatr, zimno i tym podobne, jednym słowem – pogorszenie. Bardzo pomocne są jaskółki, których niski lot wskazuje na zbliżający się deszcz. Czemu tak się dzieje? Sprawa jest nader prosta. Ich pokarm (owady) wyczuwa, co się święci i lata nisko, tuż nad ziemią. Ptaki dążą tylko do zaspokojenia głodu. Ich własne „czujniki” pozwalają jednak na zalarmowanie nas przed mającym spaść lada chwila deszczem. Jaskółki często wlatują i wylatują wtedy z gniazd. Zbijanie się wron w stada także zapowiada opady. Usłyszenie krzyku sowy może wskazywać na ochłodzenie. Kiedy aura ma się pogorszyć, owady są rozleniwione, mrówki niechętnie opuszczają mrowiska, a pszczoły ule.

A teraz to, co tygrysi lubią najbardziej, czyli kiedy pogoda będzie ładniejsza. Z pomocą przyjdą nam między innymi ryby, pływając tuż pod powierzchnią wody. Ptaki rano powitają nas gwarem i śpiewem. Jaskółki latać będą wysoko. Owady jak zwykle będą bardzo czułe. Pająk wyplecie rozległą sieć. Pszczoły i mrówki będą ruchliwe i pracowite, muchy spokojne, a komary wieczorem widoczne,

fot. Karol Czachorowski

choć przeważnie trudno jest nie dostrzec ich obecności. Paradoksalnie dobrą wróżbą może być dla nas czarny kot, jeżeli przebiegnie nam drogę na jakimś polu lub po prostu wyrusza na łowy.

Przepowiadając pogodę, należy pamiętać, że nasza prognoza może nie być bardzo precyzyjna. Nie należy jednak się poddawać. Tym, którzy zwątpią we własne zdolności meteorologiczne, proponuję przez tydzień oglądać „Pogodę” w telewizji. Zobaczycie, że nawet zawodowcy mogą się mylić...